

Oljeunge

Norsk Oljemuseum
ÅRBOK 2016

- Hvis noen skulle lage denne filmen, måtte det bli meg

INTERVJUET AV ANJA W. FREMO

Hvis noen skal lage denne filmen, er det meg.

Sånn tenkte Arild Østin Ommundsen da han ble spurt om han var interessert i å lage filmen «Oljeunge» for Norsk Oljemuseum.

Hvorfor?

«Jo, fordi historien handler om den tiden jeg har levd her i denne byen, og det er film», sier Arild.

Litt kjepphøy, ja, men sånn var det.

«For meg ble arbeidet med filmen en mulighet til å sette meg inn i noe veldig interessant, å se nærmere på hvordan oljå har påvirket oss, hva den har gjort med oss som land og by. Jeg hadde lyst å se det fra flere sider, litt som å teste ut en hypotese om hva oljen har betydd.»

«Dette arbeidet har også gitt meg en mulighet til å reflektere over min egen historie og oppvekst. Det er noe man blir mer opptatt av når man har bikket 45, og har vekket masse minner. Jeg har snakket med folk som jobbet med moren min. Hun var fagforeningsdame på Folkets Hus. Jeg har skjønnet mer av hva hun holdt på med, hva de kjempet for de sneiprøykende karene som snakket intenst på kjøkkenet vårt. Og hva de dreiv på med, de folkene jeg så, da jeg var innom henne på kontoret for å prøve å snike til meg noe penger. Jeg så fagforeningslivet fra innsiden, uten å bry meg, den gangen.»

Arild Østin Ommundsen fikk tidlig ideen hvordan filmen «Oljeunge» skulle bli.

Han ville lage en skikkelig film, ikke en undervisningsfilm om oljehistorie. Da måtte han ha noe mer å jobbe med enn historiske fakta og et selvbiografisk essay av Aslak Sira Myhre.

Filmregissør Arild Østin Ommundsen (t.h.) instruerer skuespiller Kristoffer Joner under innspillingen av filmen «Oljeunge» ved en hytte på Byberg på Jæren. Foto: Chezville

«Gjennom arbeidet med filmen «Oljeunge» har regissør Arild Østin Ommundsen fått bedre innblikk i sitt eget liv, større visshet om at alt ikke var bedre før og en mye mer engasjerende familieselskaper.»

«Når folk skal se en film på et museum, tror jeg de forventer å lære noe. Jeg ville ikke at denne filmen skulle være undervisningsfilm. For meg er film bra når det engasjerer på et annet plan, når den har skapt noe i deg som du ikke kan sette ord på.»

En tidlig januar-morgen, før et møte på oljemuseet, kom han plutselig på at det var et grep fra ingen ringere enn David Lynch i filmen «The Straight Story» han ville bruke. Rammefortellingen skulle være en reise tilbake for en slags forsoning. I «The Straight Story» er det en mann som kjører gressklipper-traktor gjennom hele staten Iowa for å forsøke å gjenforenes med broren sin. I «Oljeunge» er det en sønn som tar el-bilen over fjellet fra Oslo til Stavanger for å møte en far han ikke har snakket med på 20 år.

«I en måneds tid, hadde jeg tenkt og grublet på hvordan denne historien kunne fortelles

enkelt nok. Jeg tenkte filmen måtte handle om å reflektere over eget liv, og den måtte ha et slags mål. Den morgenen før det møtet, løsnet det. Jeg kan ikke jobbe med ideer som om det var Lego ved å ta bit for bit og så blir det til noe. Jeg må fylle på med tanker over lang tid, bygge opp en frustrasjon – og så løser det. Da den ideen kom, og jeg måtte snakke om den, fikk jeg skikkelig tro på den måten å fortelle historien på.»

Et far/sønn-forhold som ikke har fungert, er noe alle kan kjenne seg igjen i, mener Arild Østin Ommundsen. «Selv om de fleste har snakket med faren sin, eller moren sin, er det ikke sikkert man virkelig har *snakket sammen*. Det er det Aslak skriver om, og, at man går fra å se på foreldrene med nesegrus beundring til å ta avstand. Man vokser opp, har kanskje noen uoverensstemmelser, litt stolthet. Så glemmer man å fortelle foreldrene sine at de er bra folk, at man er glad i dem.»

En av de varmeste og vakreste sommerkveldene i 2016, ble den følelsesladede sluttscenen i filmen «Oljeunge» spilt mens solen gikk ned i Jærhavet. Foto: Chezville

PARKERING: LANDS
VEI FORBUDT

BACKTIT

Skuespiller Kristoffer Joner engasjerte seg også sterkt i researchen til filmen. Og det lenge før han fikk rollen som Thomas, oljeungen i filmen. Å snakke med ulike folk i research-perioden, ble spennende både for Arild og Kristoffer.

I arkivstoffet dukket en reportasje med en ung Kristoffer Joner opp. Det var et langt innslag fra NRK om hvordan livet i oljen var, hvor stefaren og moren til Kristoffer ble intervjuet. Den unge Kristoffer har så vidt lurt seg inn blant de mange og tettklippede arkivbildene i «Oljeunge».

«Funny», mener Arild.

«Vi møtte folk som kjente våre foreldre, og på den måten fikk vi mer innblikk i våre personlige historier. Vi har hatt lange samtaler med noen få og så har jeg snakket med alt fra familie, naboer, venner. Dette engasjerer mange», sier Arild Østin Ommundsen, som ikke alltid opplever at filmene han har laget, har så bred appell.

«For en gang skyld, har jeg kunnet snakke om det jeg jobber med i familieselskaper. Folk elsker jo å snakke om seg selv og sine ting.»

Filmene «Oljeunge» er spekket med historiske klipp. Det har ført med seg en annen morsom side av arbeidet med filmen, forteller Arild Østin Ommundsen.

«Å se gjennom alle de timene mer arkivstoff, har vært enormt gøy. Jeg hadde en idé veldig tidlig om hvordan filmen skulle bestå av arkivstoff i blanding med rekonstruksjoner og nye opptak. Vi har bygget det sammen av mange hundre små klipp. Det er som å lage en collage av alle bildene for å prøve å fortelle en historie.»

«Jeg så en amerikansk kortfilm i Grimstad i 1997. Han fyren som hadde laget den, jobbet på et filmarkiv. Han hadde laget en kortfilm av klipp satt sammen. Jeg har brukt den metoden før, men ikke så rendyrket som i «Oljeunge». Det er en friere måte å fortelle en historie på. Det er litt sånn «velkommen til min hjerne», her er det mine assosiasjoner som skal vekke minner hos folk. De greiene der er egentlig ganske sære, men det virker som det fungerer.»

«Det har vært tidkrevende, men det ble mer og mer gøy – og ga en barnslig glede over å kunne klippe på den måten», forteller Arild.

Slik gikk rigging til bilscenene i filmen for seg. Oljeungen Thomas spilles av Kristoffer Joner, Arild Østin Ommundsen er regissør, manusforfatter og filmens fotograf. Foto: Chezville

«Noe av det som var så gøy med å jobbe med arkivmaterialet, var å se helt konkret hvordan vi har endret oss gjennom de siste 40–50 årene, i måten vi snakker på, kler oss på. De damene i filmen som sier «Stavanger var mye koseligere før», sa det for 37 år siden. Og fortsatt syter og klager folk over at alt var bedre før. Men hvis du måtte flytte tilbake til den trange hybelen du bodde på og spise lapskaus rett fra boksen, ville det ikke vært så kult. Men vi tror det. Jeg tror kanskje det har med at kroppen ikke er så bra lenger, når du bikker 30 og 40. Når du kjenner på det, tenker du at ting var bedre før», sier Arild som på den måten synes de gamle klippene har gitt noen perspektiver det er greit å ha med seg.

Arild Østin Ommundsen har laget film for Norsk Oljemuseum før. Da museet sto ferdig og skulle åpne i 1999, var det filmen «Sjøsatt» som ble vist i kinoen. Det var en av de aller første filmene han lagde.

De to filmene skiller mer enn bare nesten 20 år i tid. Arild oppfatter også at holdningen til oljevirkosomheten og framtiden for den, har forandret seg.

«Jeg er nesten blitt oljepatriot gjennom dette arbeidet. Tidligere har ikke dette vært et tema jeg har hatt spesielt lyst til å forfølge. Det er typisk, spesielt i den bransjen jeg ferdes, at man er kritisk til det som finansierer det man driver med. Den næringen som har gjort dette landet til det det er, er noe man rynker på nesen av. Som en rik onkel man ikke vil nevne. Det er enkelt å profilere seg på å takke nei til et Statoil-stipend, men skal du holde deg helt ren for oljepenger, er det ganske vanskelig.»

Selv er han mer opptatt av dilemmaene hver og en står i. At alt har sin pris, samme hva man velger. «Når jeg nå har snakket med folk i oljebransjen, møter jeg mennesker som har samvittighet og tenker på både miljøet og framtiden», mener Ommundsen.

Når han nå kan se tilbake på arbeidet som førte fram til filmen «Oljeunge» oppsummerer han det enkelt og greit sånn: «Det har vært en fest og en feiring.»

Kortfilmen Oljeunge er regissert av Arild Østin Ommundsen/Chezville. Produsenter har vært Sjur Paulsen/Doublethink og Gary Cranner/Chezville, i samarbeid med Norsk Oljemuseum

Hjemme hos moren til Thomas i filmen «Oljeunge». Foto: Chezville

